

KILÓFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hogyodévre	4 c.
Helyben hárszer hordva:	
Egész évre	20 kor.
Hogyodévre	5 c.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hogyodévre	6 c.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétig és
kannap utáni napok kivételével

Beszerezés és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszadának
vagy megvásárolásra nem vállalkozik.

Működésének és hirdetéseknek
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, márcz. 13.

A készfizetések.

(K. Ö.) Széll Kálmán miniszterelnök január 16-iki beszédében így nyilatkozott: A magyar kormány a valutára oly nagy súlyt helyez, hogy szinte becsületbeli kérdésnek tekinti, a melyet nem szabad többé elodáztatni. Nem azért szeretjük be a nagy arany készletet, hogy meg ne szüntessük a papirgazdaságot. Megállapodás jött létre, hogy a mint az utolsó államjegy be lesz vonva, február 28-án, a kormányok a készfizetésről törvényjavaslatot fognak beterjeszteni a parlamentek elé. Ennek az operációnak a keresztül vitelét legfeljebb csak a vis major akadályozhatja meg.

Már jó benne vagyunk a márcziusban, de a készfizetések elrendeléséről törvényjavaslat még nincs beterjesztve. Ez a törvényjavaslat fix terminust amugysem tűzne ki, tehát annál könnyebb legyőzni azt a politikai természetű akadályt, melyet Ausztria gördít a készfizetések felvétele elé. A politikai okok azonban nem eshetnek oly súlyosan a latba, hogy a nagy áldozatok gyümölcsseit is élvezni ne akarnók.

Agrárius álláspontunkból kifolyólag ugyan szerettük volna, hogy a világon a bimetalizmus győzedelmeskedett volna, mely meggyőződésünk szerint a nyers-termelő államok érdekeit szolgálta volna. De ha már az aranyvaluta került ki győzedelmesen a világ-pénzrendszerek harcából, Magyarország pénzügyi függetlensége és gazdasági fejlődése érdekében

cselekszik, ha mentől előbb az aranyvalutára tér át.

Ez az időpont most bekövetkezett. Az 1899. évi XXXI. egyezmény értelmében az államjegyek kényszerárfolyama február 28-án megszűnt. Nincs tehát sem államjegyünk, sem más oly értékünk, mely aranyra át nem változtatható. Ezzel minden lényegbe vágó akadálya a készfizetések felvételének megszűnt.

Az aranyvaluta megvalósítása három feltételtől van függővé téve. Első a kellő mennyiségű arany beszerzése. Aktív kereskedelmi mérlegünk és az adózókra kirótt súlyos terhek árán sikerült a szükséges aranyat beszerezni. Az O. M. B. jelenleg nagyobb ércfedezettel rendelkezik, mint akár az angol bank, vagy a német birodalmi bank. Mig ugyanis a német birodalmi bank ércfedezete 924 millió korona, az angol banké 714 millió korona, addig az O. M. B.-é a múlt év végén volt 1167.3 millió korona.

A második feltétel a pénzpiacznak arannyal való telítése, nehogy az arannyal való fizetés megkezdésekor a közönség az aranyat oly mértékben rejtse el, mely az osztrák-magyar bankot súlyos áldozatok hozatalára kényszerítené. Ennek a feltételnek a próbaköve a készfizetések fakultatív megkezdése volt, melyet most két éve léptettünk életbe. Az O. M. B. mintegy száz millió korona aranyat hozott forgalomba és arról győződött meg, hogy a forgalom idegenkedett a nagyobb mennyiségű arany felvételétől, és jobban szereti a kényelmesebb bankjegyet. Az arany legnagyobb része visszaszívárgott az osztrák-magyar bankhoz.

A harmadik feltétel a fizetési mérleg aktivitása lenne. Csakhogy arra jó soká nem lehet számítani, hogy a fizetési mérleg nálunk aktív legyen. Jó soká bizony passzív marad az, mert temérdek az adósságunk.

Azért ha már megtettük az első lépést, tegyük meg a másodikat is és fogadjuk el Wekerle okoskodását, a ki azt mondja, hogy a fizetési mérleg passzivitása egyszerűen a hitel és nem a készfizetésre szolgáló eszközöknek a kérdése, mivel az eddigi passzív mérlegek alatt sem vándorolt ki összegyűjtött aranykészletünk.

Oly fontos érdekek forognak koczán, hogy politikai okokból a készfizetések felvételét tovább halogatni nem lehet. Az államhitel emelkedése, gazdasági helyzetünk megszilárdulása, a nálunk szokásos kamatozási viszonyok következtében az idegen tőke becsalása, a világpiac hitelünk számára való megnyitása, mind oly remények, melyek megvalósulását az aranyvalutától várjuk. Hogy a remények meg is valósuljanak, kell oly agrárpolitikát csinálnunk, mely a kivitelt fokozza. A kereskedelmi mérleg aktivitásának kell ellensúlyozni a fizetési mérleg passzivitását.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 13.

Elnök: Apponyi Albert gróf.
A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után:

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A morzsák.

Írta: Charles Foley.

Landry Boitel ezen a napon bárkivel fölvetette volna a versenyt; pompásan fodorított haja, simára beretvált álla és kaczkiasan föl-kunkorodó bajsa igazán csábító tülsöt kölcsönözött neki, amint könnyű kocsijában végighajtatott az utcán. A korcsmárosok, akik kúszóbeiken állottak, csodálkozva kérdezték magukban:

— Mi sietős dolga lehet ma a városban az Yvettes bérlőjének?

Es Landrynak csakugyan sietős volt a dolga. Néhány nap előtt levelet kapott unokadövéritől. Miután a csinos özvegy két évig szomorúan gyászolta a férjét Párizsban, viszatért a régi fészkebe s szíves volt falusi öcsésére is visszaemlékezni, akit évek óta nem

látott. Bizonyára hallotta, hogy a kis Boitel tekintélyes bérlővé nőtte ki magát s egyike a környék legcsinosabb bajszo ifjainak. A régi ismeretség föllevenítésére meghívta őt tehát reggelire.

A meghívás kissé tulságosan bódította el Landryt, noha különben komoly ember volt. Fejében ezernyi terv szövődött, természetesen egy sem az ő rovására. Ugyan minő szándéka is lehet a szép özvegynek vele? Talán... Nem lehetetlen. Hiszen Landry független, vagyonos fiu. Falusi ugyan, de hátha éppen a falu felé vonzódik a szép cousine?

— Szavamra mondom, — vélekedett a fiatal bérlő, — ha rajtam áll, én nem ellenkezem a hálójába jutni!

A szalonban az ügyvédvel és az adószedővel találkozott, mindkettő idősebb nála, de még eléggé fiatalok. Ez egy kissé lehűtötte Landryt, noha a legjobb szabású lakkecipőjét vette fel a leveletes alkalomra; únaepélyes léptekkel ment tehát a lány-s parketten a

mosolygó unokahuga felé, aki csókra nyújtott kézzel fogadta.

Eppen csak őt várták, hogy asztalhoz üljenek. Minthogy ő volt a legfiatalabb, nem a háziasszony mellett kapott helyet, hanem szemben vele. De a szép asszony mosolya kárpótolta őt, s a lelke mélyét is elragadtatta. Ime tehát, szemtől-szemben látja őt. Bizony megváltozott, amióta nem látta; csinos még most is, de kissé halványabb, a szemei körül árnyékok vont az idő s egy udvariatlan ráncz odarajzolódott az ajkak köré, amelyet az adószedő malicizozusan az elmúlt szépség utolsó nyomának nevezett.

Landry észrevette, hogy mellette tures hely van az asztalnál. Madame Savin megelőzte a kérdést:

— Ez a hely Louisette-é, egy távoli rokonomé, aki árva s könyörületből vettem magamhoz. Téged azonban senki sem kötelez, hogy őt mulattasd.

Es amikor ezt mondta, oly csábítóan mo-

Figyelem! Az „Amerikai áruház“ olcsó árakban utólérhetetlen!

Értesíteni kívánom a t. vevőközönséget, hogy az üzlet a régi helyiségbe **Fő utca (Bazár-épület)** lett visszahelyezve, a hol most a rövidáruval kapcsolatban

gyönyörű rőfös raktár lett berendezve

teljesen új, remek áruval, melynek megtekintése figyelmet érdemel.

Tisztelettel

Amerikai áruház.

Telefon-szám: 372.

Sir E. Monsonnak, a párisi nagykövetnek neje. Kijelentik továbbá, hogy ezen »tér-foglalásban a protestánsok a polgári és vallásbeli szabadság, a birodalom e büszkeségének és dicsőségének sérelmét látják.« Tehát ha a nagykövetnek a neje római katolikus, az már elég arra, hogy az angol protestánsok levessék sokat emlegetett türelmességüknek az álarczát.

Látom ezt az erős együttérzést, türelmetlenséget ott, ahol érdekeikről van szó s nem tudom eldönteni, hogy ilyesmit megtanuljuk-e, vagy felejtjük?

A szocialisták gyűlése.

Nagyvárad város ez évben is megakarja ünnepelni a szabadság hajnalának emlékét, márczius 15-én, vasárnap délután 4 órakor a Szent László-téren.

A nagyvárad szocialisták szintén ezen nap délután fél 3 órakor akartak népgyűlést tartani a Szent László-téren a katonai javaslatok ellen.

Az ellen nem lehet senkinek szava, hogy a szocialisták tüntetni akarnak a katonai javaslatok ellen; joga van hozzá mindenkinek, de a budapesti szocialisták is tudnak lépni a megengedhető korlátokon, s zavart akarnak csinálni a polgárság hazafias ünnepélyén.

Ezt igazolja az is, hogy a polgárság hazafias ünnepélyével egyidőre és helyre kértek engedélyt a szocialisták a rendőrségtől a népgyűlés megtartására.

Ez ellen tiltakozni kell minden hazafias érzelmű polgárnak, s megakadályozni az ilyen hazafiatlan tulkapást.

Ha nem érznek elég hazafiaságot magukban, hogy együtt ünnepeljenek a nemzettel, ne zavarják meg legalább a közönséget hazafias érzelmeiben.

A rendőrfőkapitány igen helyesen járt el, mikor nem engedte meg a szocialistáknak, hogy a népgyűlést a Szent László-téren tartassák meg a szocialisták, de módot nyújt, hogy tiltakozásuknak más helyen kifejezést adjanak.

A rendőrfőkapitány határozata különben a következő:

Vántus Károly helyi lakos (lakik Kaszárnyatér 6.) és társai bejelentik, hogy folyó hó 15-én délutáni fél 3 órakor a Szent László-téren tiltakozó népgyűlést tartanak, következő napirenddel:

A katonai javaslatok s a parlament.

Annaira elmélyed gondolataiba, hogy egyszerre megdöbbenetette a nagy csöndesség, amely körülvette.

Most vette csak észre, hogy magára hagyták az asztal mellett s amint kitekintett az ajtón, megpillantotta Savin asszonyt a kertben, — aki éppen csábító mosolyt vetett két udvarlójára. Az »elmult szépség utolsó nyoma« élesen vált ki e pillanatban a nap derűjében, amely rut ránczszá domborította azt. Nem, ez az asszony valóban nem tetszik neki . . .

Es most hirtelen maga előtt látta állani Louisettet, aki egy tányérkára összeseperte az asztal kenyérmorzsáit. A két fiatal lény tekintete találkozott s megértették egymást. Landry mosolygott, Louisette pedig elpirult.

— Ezt a csibémnek szedem össze, mondotta a leány zavartan.

— Semmi rossz sincs ebben; ellenkezőleg, én nagyon szépnek találom ezt. A kisasszonyból jó háziasszony válik.

. . . Egy héten át Landrynak naponta dolga támadt a városban s ilyenkor udvariasságból sosem mulasztotta el megállítani kocsiját ugyanazon kapu előtt. A hetedik napon megkérte Louisette kezét.

Véghatározat.

Tekintettel arra, hogy fent jelzett helyen és időben hazafias ünnep tartását a nagyvárad 48-as függetlenségi párt elnöksége már bejelentette, s ezen bejelentést a rendőrség tudomásul is vette, s tekintettel arra, hogy eme ünnepséget a más napirenddel bejelentett tiltakozó gyűlés csak zavarná, sőt egyenesen lehetetlenné is tenné, — bejelentést tudomásul nem veszem, s a tiltakozó népgyűlésnek a Szent László-téren való megtartását nem engedélyezem.

Nincs kifogásom azonban az ellen, hogy bejelentők által tartani szándékolt népgyűlés a jelzett időben a Nagypiac-téren tartassék meg.

Megjegyzem továbbá, hogy a gyűlés zavartalan lefolyása, a tömegnek a gyűlés után békés úton való feloszlátása tekintetében bejelentőket teszem felelőssé.

Miről Vántus Károly helyi lakos, továbbá a szükséges kirendeltség felől intézkedés céljából Lőrinczy Gyula szolgálatvezető tb. alkapitány értesítettek.

Nagyvárad, 1903. márczius 13.

Gerő,
r. főkapitány.

Korcsma és a középületek.

Van egy nagyon üdvös és nagyon célirányos törvényünk, az 1899. évi 25. t.-cz. és ennek is a 4. §-a. Ez arról szól, hogy mindenemű szeszes ital elárúsításával foglalkozó helyiségnek a középületektől legalább 100 lépésnyi távolságban tul kell lenniök. A középületek közé tartozik a templom, kórház, iskola és oda tartozik még a hivatalok befogadására emelt palota is.

Azért soroljuk ezeket így fel, mert itt Váradon igen specziálisan van e törvény intézkedés negligálva. Mert kórház, iskola, templom és hivatalhelyiség kell közepében terpeszkedik egy korcsma. A kórház a biharmegyei közkórház, az iskola a v.-olaszi-i elemi r. k. finiskola, a templom a v.-olaszi-i templom és a hivatalhelyiség a pénzügyi palota . . . a korcsma pedig: Grósz Albert utóda, Lévy Lázár.

Eltekintve attól, hogy már maga a törvény is tiltja ezen korcsmának a jelzett helyen való létezését, a közbiztonság sem engedheti meg, hogy azon a helyen tovább maradjon. Mert az az óriási forgalom, mely a Fő-utcának azon a részén összpontosul, ahol az ut a Páris-patak szük kőhidján összeszűkül, életveszélyessé teszi sokszor, heti vásárnapokon rendszeren, nagyvásár alkalmával meg mindig a közlekedést.

A korcsma közvetlen ezen szűkület előtt van és a falusi vásáros szekerek úgy jövet mint menet rendszeren megállanak előtte, ezáltal a közlekedést meggátolják, a torlódást elősegítik és a gyalogjárást veszélyessé teszik. Es ez nemcsak az iskolás gyermekek — az iskola éppen szemben van — hanem a felnőttek részéről is állandó figyelmet és vigyázatot követel.

Azonkívül számtalan példa jön elő, hogy a korcsmából részeg emberek trágár beszéde és káromkodása kihallatszik, a mi nem a legjobb benyomással van a fogékony tanuló lelkekre. De meg fölösleges is ott az a korcsma egészen. Hiszen alig pár lépésnyire a Lukács György-utca sarkán is van korcsma, a falusiaknak pedig a vasut felé alkalmuk van egy pohár italt az ott levő apró kimerésekben is felhajtani.

Ehhez járul, hogy ha építik majd a villamos vasutat — még nagyobb forgalmi akadályt fog képezni ez a korcsma, amit megtérni közveszélyes dolog lenne.

Ezekre az áldatlan állapotokra az arra lakó szülők révén tétettünk figyelmesekké, kik-

nek gyermekei — a leánygyermek is — előtte járnak el az iskolába. Es a midőn ezeket felsoroljuk, egyben felhívjuk Papp Miklós pénzügyigazgató ur figyelmét ezen állapotokra és kérjük, hogy a közbiztonság, közlekedés érdeke, de főképp a törvény értelmében, erélyesen intézkedjék.

UJDONSAGOK.

A Katholikus Szabad Liceum estélye.

Városunk előkelő közönségének, mely eddigi liceumi előadásainkon is oly impozáns számban töltötte meg a főgimnázium dísztermét, ma ismét kellemes órát szerez a Katholikus Kör.

Ma estélylyel lép a Katholikus Szabad Liceum a nagyközönség elé, még pedig érdekes, változatos és sokat ígérő műsora estélylyel, mely alkalomra a főgimnázium díszterme fényesen ki lesz világítva.

Ugy a hölgy-, mint a férfiközönség érdeklődését bizonyára föl fogja kelteni a kereskedelmi iskola tudós tanárának, Báthory Ferencnek tudományos, de egyszersmind humoros előadása, ki finuországi élményeit, tapasztalatait fogja felolvasni.

Nemkülönbben vonzó és értékes számai a műsornak Klusacsek Margit k. a. éneke és a bravuros játékaról ismert Frankó Sándor hegedűszólója.

A műsor a következő:

1. *Utí rajzok:*
 - a) Kopenhágától Krisztiániáig;
 - b) Krisztiániai élményeim;
 - c) Finnországi reminiszccenziák.
2. *Hegedű-szólo.* Előadja: Frankó Sándor.
3. *Szoprán-szólo.* Eneki Klusacsek Margit urhölgy.

Kezdeté pontban 6 órakor.

Márczius 15-iki ünnepélyek.

A polgárság ünnepe.

A rendező-bizottság most állította össze a polgárság ünnepélyének programját, mely a következő:

Kezdeté délután 4 órakor a Szent László-téren; az emelvény a szobor előtt a Sas felé nézve; a tribün előtt az iparos dalárda, jobbról Olaszi felől az ev. ref. énekkar, Kert-utca felől a Katholikus Legényegylet dalárdája.

1. Hymnusz. Eneki az összes dalárdákkal együtt az ünneplő közönség.
2. Megnyitó beszéd. Tartja Szokoló Tamás.
3. Kossuth imája. Eneki az iparos ifjak dalárdája.
4. Talpra magyar! Szavalja Szarvasi S.
5. Harci dal. Eneki az ev. ref. énekkar.
6. Ünnepi emlékbeszéd. Tartja dr. Barabás Béla, Nagyvárad város orsz. képviselője.
7. Kórcz-dalok (Rákóczy-induló). Eneki a Kath. Legényegylet dalárdája.
8. Márczius 15. Szavalja Oláh Sándor.
9. Tavasz elmúlt. Eneki az ünneplő közönség.
10. Ünnepi záróbeszéd. Tartja dr. Adorján Emil.
11. Szózat. Eneki az ünneplő közönség.

Este 8 órakor társasvacsera a »Zoldfa« nagytermében.

A rendezőség kéri a közönséget, hogy házaikat lobogózzák fel.

A katolikus legényegyletben délután 5 órakor lesz az ünnepély az egylet helyiségében a következő műsorról:

1. Szózat. Eneklí a dalárda.
2. Ünnepi beszéd. Tartja *Pálffy* Béla igazgató.
3. Március 15. (Petőfi S.) Szavalja *Bujdosó* Sándor.
4. Március 15. Felolvasás. Tartja *Kauczil* Lipót.
5. Himnusz. Előadja az ifjúsági zenekar.
6. Alkalmi szavalat. Előadja *Mészáros* János.
7. Kossuth-dal. Tenor sóló. Előadja *Karkusz* Sándor.
8. Szózat. (Vörösmarty M.) Szavalja *Krem-ticsa* (Kürti) Lajos.
9. Rákóczy-induló. Eneklí a dalárda.

A Nagyváradi Felső Kereskedelmi iskola 1. év március hó 15-én délelőtt 11 órakor a Kereskedelmi Csarnok dísztermében iskolai ünnepélyt rendez, melyre a Kereskedelmi Csarnok iskolabizottságát, választmányát, a szülőket és az iskolai ügy hivatott tisztellett meghívjuk. Nagyváradi, 1903. március 12. *Az igazgatóság.*

Sorrend:

1. Serenade Lavotta Jánostól. Előadják: *Leipnik* Gyula és *Weisz Géza* (I. hegedű), *Kepes Ferencz* (II. hegedű), *Kohn Márton* (Viola), *Steier Ferencz* (Cello).
2. A hazaszeretetről. Irta *Szabolicska Mihály*. Szavalja *Angyalffy* Ferencz felső oszt. tan.
3. A szabadsájtöről. Ünnepi beszéd. Irta és előadja *Hacker* Andor f. o. t.
4. Talpra magyar! Előadja az ifjúsági dalkör.
5. Nemzeti dal. Petőfítől. Szavalja *Csengery* Antal f. o. tan.
6. Talpra magyar! Irta *Radó* Antal. Szavalja *Steiner* Edgár középső oszt. tan.
7. Rákóczy Rodostóban. *Kun* Lászlótól. Előadja az ifjúsági dalkör.
8. Március 15. Irta *Jakab* Ödön. Szavalja *Bíró* Sándor f. o. t.
9. Gábor Áron-induló. Váradi Aladártól. Előadja az ifjúsági zenekar.

Az állami főreáliskola Arany János emlékére március 15-én d. e. 10 órakor tartja ünnepét ezzel a műsorral:

- Himnusz. Eneklí az ifjúsági énekkar.
Elnöki megnyitó. Tartja: *Gottlieb* J. VII. oszt. tan.
Magyarok Istene! Váradi A.-tól, szavalja: *Gönczy* I. VII. o. t.
Petőfi a szabadságharcban. Tanulmány. Tartja: *Kardeván* Károly dr. tanár.
Ocskay szerenád, előadja az ifj. zenekar.
Talpra magyar! szavalja: *Harthmann* S. VIII. o. t.
Ne sirj, ne sirj. Kossuth Lajos. Eneklí az ifjúsági énekkar.
Alom. Drámai költemény. Irta: *Haraszi* Lajos.
Személyek: Rajongó: *Sipos* S. VI. o. t. Petőfi: *Váradi* J. VIII. o. t. Nemtő: *Kovács* J. VIII. o. t.
Szózat. Eneklí az ifjúság.

Az újvárosi (ör-utcai) iskolában ma, szombaton d. e. tartják meg a márciusi ünnepségeket, igen élénk és változatos műsorral. A fiúk ünnepélye 1/29-kor, a lányoké 10 órakor lesz. Az ünnepélyre a szülőket és tanügybarátokat ez uton is tisztelettel meghívja a két iskola tanszemélyzete.

A Réti Népkör.

A Nagyváradi Réti Népkör folyó hó 15-én délután 3 órakor ünnepélyt rendez a következő műsorral:

1. Megnyitó. Tartja *Fröhlich* János elnök.
2. »Nemzeti dal.« Szavalja *Magyar* Mihály.
3. »Magyar dalok.« Eneklí *Peterdy* Etuska k. a., a Szigligeti-Színház tagja, czimbalmon kíséri *Emmer* József.
4. Ünnepi beszéd. Tartja, *Kardcsonyi* Aladár hirlapíró.
5. Zárszó. Tartja *Kemenczy* Bertalan.
6. Szózat. Eneklí a közönség.

TAJÉKOZTATO.

- Márcz. 14. A Szigligeti társaság közgyűlése d. e. 10 órakor a városháza nagytermében.
Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)
Márcz. 15. A közs. polgári leányiskola kurucz-ünnepélye a Csarnokban.
Márcz. 16. A Kereskedelmi és Iparbank alakuló közgyűlése d. u. 4 órakor a Kereskedelmi Csarnokban.
Márcz. 16. A nagyváradi gőzmozdonyú közúti vaspálya r. t. közgyűlése d. e. 10 órakor.
Márcz. 18. A vármegye tavaszi közgyűlése.
Márcz. 22. A Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet közgyűlése.
Márcz. 22. A hegyközség közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.
Márcz. 22. A kath. főgymnázium ifjúságának matinéja d. e. 11 órakor.
Márcz. 22. Az ügyvédi kamara közgyűlése d. e. 10 órakor a városháza nagytermében.
Márcz. 27. A gyermeknehely építése ügyében árlejtés a városházán d. e. 12 órakor.
Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
Apr. 18. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

*** Barabás Béla Nagyváradon.** *Barabás* Béla, Nagyvárad város országgyűlési képviselője holnap, vasárnap délben érkezik meg Nagyváradra, hogy a polgárság március 15-iki hazafias ünnepségén részt vegyen. A népszerű képviselőt a pályaudvaron választói fogadják. *Barabás* holnap megjelenik a polgárság ünnepén, hol ünnepi beszédet mond, onnan a jogászfűjság ünnepélyére megy, este pedig részt vesz a polgárság lakomáján. Azonkívül meglátogatja a Széchenyiben alakított *Barabás* asztaltársaságot. *Barabás* hétfőn délben utazik el városunkból Kolozsvárra.

*** Személyi hír.** *Dr. Schack* Béla, a kereskedelmi iskolák főigazgatója tegnap Nagyváradon időzött.

*** A vidéki városok ügye a miniszteriumban.** Végre a kormány is belátta, hogy valamit tenni kell a vidéki városok érdekében, mert az előtérbe tolt központosító politika nagy veszedelmeket rejt magában a vidéki városokra, s visszaveti őket az anyagi és kulturális fejlődés útján. A vidéki városok érdekeinek hatékonyabb előmozdítása tárgyában a napokban szaktanácskozmány lesz a belügyminiszteriumban, amelyen a városok képviselői is részt vesznek. Nagyvárad város képviselőjében *Rimler* Károly polgármester lesz jelen a tanácskozáson, s e czélból, mint értesítünk, vasárnap Budapestre utazik. Ez alkalmat felhasználja a polgármester, hogy a miniszteriumokban levő ügyekben különösen pedig a villamos világítás és vasut ügyében is eljárjon.

*** Királyi kitüntetések.** O Felsőge *Verédy* Károly kir. tan., fővárosi tanfelügyelőnek a III. osztályú vaskorona-rendet, *Stettner* Gyula felsőlövői ág. hv. ev. esperesnek a Ferencz József-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

*** A püspöki kar Nestora.** Kassáról írják, hogy *dr. Bubics* Zsigmond valóságos belső titkos tanácsos, Kassa agg egyházfjedelme e hónap 17-én éri meg születésnapjának nyolczvanharmadik évfordulóját. Ezt a napot a kassai egyházmegyében méltó módon megünnepelik. A jótékonyágáról és művészetpártolásáról közismert tudós főpásztor, aki elkerülve az ünneplést, csöndes egyedülvalóságban tölti napjait, teljes testi épség és lelki rugalmasság birtokában fiatalos munkakedvvel látja el egyházmegyéje kormányzását és mint történetíró, talál időt irodalmi téren való munkálkodásra is.

*** Új körözshid Mezőtelegd mellett.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 51053/902. sz. leiratában, a nagyváradi-kolozsvár-brassói állami közút 23-24. K. szakaszán Mező-Telegd és Paszta-Ujlak községek közt újból építendő Sebes-Körözshid alépítményeinek és az azzal kapcsolatos munkálatoknak helyreállítását 60924 K. 44 fillér összeg erájéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivételének biztosítása czéljából a nevezett miniszter ur 1903. évi március hó 28. napjának déli 12 órájára, a nagyváradi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet. Az ajánlathoz egy 3000 K. értékű bánatpénznek a nagyváradi m. kir. adóhivatal pénztáránál történt letételét igazoló pénztári nyugtatvány csatolandó. A fenti munkákra vonatkozó műszaki művelet a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órák alatt naponkint megtekinthető. Nagyvárad, 1903. március 8. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: *Huzella* Gyula, kir. keresk. tanácsos, elnök. *Sarkadi* Lajos, titkár.

*** Amire eddig nem gondoltak.** *Köszeghy* József, Nagyvárad város új főmérnöke gondos körültekintéssel igyekszik minden téren megismerni a mérnöki hivatal körébe tartozó intézmények esetleges hiányait, bajait s azok javításáról, rendezéséről intézkedik. Tegnap előterjesztést tett a városi tanácshoz a vízvezetéknel tapasztalt hiányok pótlására. Ugyanis a vízvezetési csőhálózatban kevés tolózár van alkalmazva, amiből aztán az a hátrány származik, hogy esetleg csőrepedés vagy más hasonló bajnál egész sor utcákat el kell zárni s az ottani lakosság viz nélkül marad az elzárás tartamára. Például *Uri-utca* végén ha a csövet elzárják, az egész Rét városrész viz nélkül marad. Hasonló eset van a régi sertévasártéri elzáróval, a melylyel Váralja egy nagyrészt elzárják a víztől. Tűz esetén pedig óriási veszedelem keletkezhet ebből. Kéri a főmérnök, hogy általa megnevezett három esővonalban tolózárakat alkalmaztasson a város, amelylyel kisebb területeket lehessen elzárni s baj esetén a vízhiányt kisebb területre lehet redukálni.

*** Kinevezés.** O Felsőge az igazságügyminiszter előterjesztésére *Nagy* Kálmánt, a belényesi járásbírók képzett albiráját a gyulai járásbíróshoz járásbíróvá nevezte ki.

*** Egy fiatal asszony halála.** Alig érezte még a családi élet boldogságát, a végzéseiben kifürkészhetetlen Gondviselés már is kiragadta őt férje szerető karjai közül. Öszinte részvéttel értesítünk, hogy *Wossalik* József, a dernai asfaltgyár előkelő főtisztviselőjének ifju hitvese *Wossalik* Józsefné szül. *Kleszner* Ilonka 19 éves korában, két évi boldog házasság után csütörtökön este 1/11 órakor elhunyt. Haláláról a mélyen sujtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Wossalik József úgy a maga, mint az egész család nevében szomorodott szívvel tudatja, hogy a furrón szeretett feleség, illetve gyermek, testvér és rokon *Wossalik* Józsefné szül. *Kleszner* Ilonka-nak életének 19-ik, boldog házasságának 2-ik évében, hosszas és súlyos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, folyó hó 12-én este 10 és 1/2 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült teteme f. hó 14-én d. u. 2 órakor fog a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint beszenteltetni s a felső-dernai sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 16-án reggel 9 órakor fog a bodonosi róm. kath. templomban az Urnak bemutatatni. Felső Dernán, 1903. március 12-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! *Kleszner* Vilmos, *Kleszner* Vilmosné, szül. *Bányász* Teréz szülei. *Kleszner* Sárika férj. *Bereczky* Sándorné, *Kleszner* Piroška, *Kleszner* Margit, testvérei. *Bereczky* Sándor sógora, *Wossalik* Ferencz apósa. *Wossalik* Ferenczné szül. *Weisz* Anna anyósa. *Kleszner* Albert, *Kleszner* Iván nagybátyjai. *Kleszner* Cornélia, *Kleszner* Etel, özv. *Lévay* Mihályné nagynőjei.

*** Levizsgázott a társa helyett.** A debreczeni törvényszék egyik büntető tanácsa letette érdekes ügyet tárgyalt tegnap. Tavaly június 24-én telekkönyvi vizsgák voltak a deb-

recenzi itélőtáblánál. A jelöltek között szerepelt **Tóth Kálmán** berettyó-újfalui járásbíró-sági díjnok, akinek kitűnő sikerrel ment le a vizsgálója. A vizsgálóbizottság egyhanguan megdicsérte a kiváló képzettségű jelöltet. Ez év elején aztán névtelen feljelentés érkezett a táblához, hogy **Tóth Kálmán** egyáltalán nem vett részt a vizsgán, hanem beküldte maga helyett **Jámbor Sándort**, a körösbányai járásbíró-ság által kitűnt díjnokát, a kinek telekkönyvi dolgokban nagy jártassága lévén, igen könnyen megfelelt a hozzá intézett kérdésekre. A bíróság nyomozni kezdett s a két díjnok beismerete, hogy csakugyan így történt a dolog. A tegnapi főtárgyaláson a szakértőkön kívül megjelentek **Mérey Ottó**, **Költsey Sándor**, **Rottler Béla** táblabírók, **Tóth Aurél** és **Baróthy Zoltán** albirák is, a kik annak idején levizsgáztatták a jelöltet. A törvényszék hosszas tanácskozás után mindkét vádlottat 8—8 napi fogházra ítélte. Az elítéltek megnyugodtak, a kir. ügyész ellenben főlebbezett. Jámbor már hozzá is fogott büntetésének kitöltéséhez.

* **Népszerű művészeti előadások.** A nagyjólt végén Nagyváradon különösen érdekességé tenni azok a művészetet népszerűsítő előadások, melyeket a váradai műtárlat rendezősége városunk és a főváros legjelesebb esztétikusai közreműködésével fog megtartani a műtárlat helyiségeiben. Négy estén át négy tanulságos előadást fog élvezhetni a tárlat közönsége. Az előadások tárgyaira és az előadókra legközelebb részletesen visszatérünk. A tárlat állandó jegyei az előadásokra is érvényesek.

* **A közkórház csatornája.** Nagyvárad város engedélyt adott a biharmegyei közkórház választmányának, hogy a kórház szennyvizeinek levezetésére **Lukács György** és **Széles-utczákon** át a **Körözsbe** vezethessék. A **Lukács György** utcai háztulajdonosok nevében **Pekánovits Imre** engedélyt kért Biharvármegye kórházi választmányától arra, hogy házaikból a szennyvizet a kórház csatornájába vezethessék. A kórházi választmány a kérvény ügyében kimondotta, hogy mielőtt e felett érdemben határozná, szükségét látja az ügy tisztázásának. A csatorna fenntartása Biharvármegyét terheli, tehát meg kell állapítani, hogy az említett háztulajdonosok, akik házi csatornáikat a kórház csatornájába bekapcsolják, arányosan mily összeggel járulnak fenntartáshoz. Ezt pedig nem az egyes lakosokkal, hanem Nagyvárad városával szemben akarják biztosítani. Azt javasolják, hogy a hozzájárulás megállapítására Biharvármegye és Nagyvárad városa egy vegyes bizottságot küldjenek ki.

* **Gyászrovat.** **Fleischer Adolf** helybeli tekintélyes polgár tegnap délután, 61 éves korában hosszas betegség után meghalt. Az elhunytban **Fodor Gyula** dr. ügyvéd édesatyját gyászolja. Gyászában kiterjedt rokonság osztozik. A temetés vasárnap reggel 9 órakor lesz.

* **A fizetésrendezésről.** Temesvárról jelentik: A temesvári pénzügyigazgatóság tisztikara köriratban állást foglal a bírói kar fizetésrendezési mozgalmá ellen és éles kritika alá vonja a mozgalmat, mely az állami hivatalok összesége érdekében, a hosszú, nehéz munkával készült javaslatot egyoldalú szempontból mérlegeli. A két év előtti tisztviselői kongresszus, mely az állami tisztviselők egyetemét képviselte, megvetette az orvoslás alapjait és a pénzügyminiszter által benyújtott törvényjavaslat csekély különbséggel e kijelölt alapon rendezi az illetményeket. Ennélfogva a köriratban arra kéri a tisztviselők összeségét, hogy minden utólagos és különleges köve-

telések mellőzésével oda hasson, hogy a nagyjában kielégítő s minden igényt kielégítő méltató javaslat mielőbb törvényerőre emelkedhessék.

* **Szabók sztrájkja.** Megemlékeztünk már arról a mozgalomról, melyet a nagyváradi szabómunkások helyzetük javítása érdekében indítottak. Gyülekezési helyük a **Benes-féle** vendéglő. Tegnap este ismét értekezletet tartottak, melyen a szerdán kimondott sztrájk folytatását mondták ki, mivel a munkaadók nem akarják a sztrájkbizottság által meghatározott feltételeket elfogadni.

x **Mindenki tudja**, hogy a **Mauthner-féle** impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a **Mauthner-féle** magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók. 158

x **Mindenkinek** saját érdekében ajánljuk, hogy tekintsen szét az újonnan megnagyobbított **Amerikai áruházban**, **Fő-utca** (**Bazár-épület**), a hol most remek nagy rőfös raktár lett berendezve s annak kirakatai figyelmet érdemel.

IRODALOM.

A Szigligeti-társaság közgyűlése.

Ma 14-én délelőtt 10 órakor tartja a Szigligeti-társaság évi közgyűlését a Gazdasági és Iparbank helyiségében.

A közgyűlés a tisztújításon kívül határoz a dráma-pályázat sorsáról is, a mi előre láthatóan vitát fog provokálni.

Egyebekben a közgyűlés első tárgya a titkárság, dr. **Bodor Károly** évi jelentése lesz.

A tisztikar és a választmányba az új választás a **Várady Zsigmond** indítványára több irodalmi embert fog bejuttatni.

Katona Mihály versei. **Katona Mihály**, a »közs polg. fiúiskola« poéta pedellusa, ki már több sikerült alkalmi és hazafias verset írt, azokat most összegyűjtve kiadja. Verskötetere, mely a husvéti ünnepekre fog megjelenni, a közönség köréből már eddigelé is igen sokan jegyezték elő és így hihető, hogy a jobb sorsra érdemes poéta-pedellus versei a közönség pártfogásáival a jelzett időre megjelenhetnek. A mű ára 1 korona lesz.

Igazságszolgáltatás.

Pintyéék vallatása.

A híres pénzhamisítót, **Pintye Györgyöt** és fogva lévő társait most a nagyváradi főügyészségnek egy kirendelt ügyészre vallatja már két napja. A nyomozat újabb olyan adatokat derített fel a bűntényre vonatkozólag, amelyeknek szálai Nagyváradon, sőt egész Biharvármegyében szétágaznak, s ezért vált szükségessé **Pintye György** kihallgatása. Az exdetektív különben jól érzi magát és tovább is adja a beszámíthatatlant.

Lynkas nyugta.

Nyikorucz János eskülli gazda 80 korona értékű holmiját lefoglaltatta **Engel Ignác** régi adósságok fejében. A lefoglalt ingóság, két koczmalacz meg egy vasas szekér veszendő és törékeny holmi a mai sertésvészés időben. Így történt, hogy a két malacz eldöglött, a szekér vastengelye pedig eltörtött, a mit aztán fatengelylyel pótolott **Nyikorucz** gazda. Az ennyire megfogyatkozott biztosíték gondolkodóba ejtette **Nyikorucz** gazdát s együgyűségében merész egy tervet koholt.

Sejtve, hogy a lefoglalt holmit keresni fogják a törvény nevében, azt eszelte ki, hogy egy régi törlesztési nyugtát kiigazit, mintha már az egész adósságát kifizette volna **Engel Ignác**znak.

A 10 forintról szóló nyugtán az egyes számjegyet négyesre javította, a kiirt összeget pedig nagy naivsággal letépte a nyugtató papírosról. Így aztán nyugodtan várta az árverést.

De bizony azok a városi furfangos emberek tuljártak a **Nyikorucz** együgyű turpiságán, s a törvény kezébe adták a naiv gazdát.

Tegnap itélkezett ügyében a törvényszék, s magánokirat hamisítás vétségéért 4 havi fogházzal büntették **Nyikorucz** gazdát.

A felesége félkeséért.

Mikula **Nikifor** az indulatos, iszákos pojánai erdőőr a múlt év szeptember 14-én szokatlanul virágos kedvében egészen megfelekedett kötelességéről, s egyik cimborától a másikkhoz vetődött pálinkázni. Az este testvérénél **Mikula Dávidnál** érte, s itt akadt rá **Zsófi**, a felesége is, a ki már nyugtalankodott, ismervé az ura természetét, hát a keresésére indult. Szép szóval kérlelte az asszony **Mikulát**.

— Gyere haza no, hisz holnap a havasokba kell menned.

Az ember, aki ittasan hirhedt volt a verekedő természetéről, kötekedni kezdett a feleségével, de azért csak utánna ballagott haza felé. Az uton a czivódás elmérgesedett, s **Mikula** hazatérve fegyverét kereste. A megrémült asszony előhozta a kétesövű vadászfegyverét, a dühös **Mikula** pedig elkapta. **Zsófi** az ajtón távozni akart, de ebben a pillanatban a jobb alsó karját széttroncsolta a puskalövés. Az asszony karjából patakzott a vér, mert a golyó ütőerét talált és az izmokat összeroncsolta. Végre is, hogy az elvérzést megakadályozhassák, a szerencsétlen asszony karját amputálni kellett.

Ezt a véres családi jelenetet tárgyalta tegnap a nagyváradi törvényszék büntető tanácsa.

Mikula **Nikifor** úgy adta elő az esetet, hogy ő a viláért sem szándékosan lött, hanem a mint felesége kezéből elkapta a fegyvert, az magától sütt el, s véletlenül roncsolta szét a felesége karját.

A délután folyamán a tanak kihallgatása után, a kik csak az előzményekre adtak felvilágosítást, **Baróthy Pál** kir. ügyész monddotta el vádbeszédét súlyos testisértéssel vádolva **Mikula** **Nikifort**, dr. **Poynár Szever** a bizonyítékok elégtelenségére támaszkodva véletlen szerencsétlenségnek állítva az esetet vélelmezte **Mikulát**.

A törvényszék vádtanácsa súlyos testisértés vétségének minősítve a bűnesetet 3 havi fogházzal sújtotta az iszákos erdőőrt. Vádlott és védője felebbezték.

Emberöléssel vádolt pásztor fölmentése. **Szegzárdról** írják: A szegzárdi kir. törvényszék tegnap tartotta meg a szándékos emberöléssel vádolt **Nagy Szabó István** hegy-pásztor ügyében a végtárgyalást. **Nagy Szabó István** ugyanis 1902 december 16-án a tolna-megyei **Némedi** község határában, a kis-gyanti szőlőhegyen a végrehajtást szenvedő **Hajzinger Pált** agyonlőtte. A mondott napon a végrehajtó megjelent **Hajzinger** prészházában, hogy ott a lefoglalt tárgyakat elárverezze. **Hajzinger** azonban fejszével fenyegette mindazokat, a kik valamit venni mernek és el is kergette a vevőket. A végrehajtó látván a veszélyt, az ügyvédi irnokkal kocsiraült, hogy a közelben fekvő **Pinczehely** községből csendőroket hozzanak. Mialatt távol voltak az alatt **Nagy Szabó István** hegy-pásztor, mivel őt **Hajzinger** megtámadta, közvetlen közelből agyonlőtte. Ebben

az ügyben volt tegnap a végtárgyalás, a melynek befejeztével a bíróság azon az alapon, hogy Nagy Szabó István önvédelemből lőtte agyon Hajzingert, a vád és következményei alól fölmentette a vádlottat.

EGYESÜLETEK.

A pinczerek gyűlése. A Magyar Országos Pinczér Egyesület nagyváradai választmánya f. hó 12-én éjjel 1 órakor a Karner étteremben általános érdeklődés mellett tartotta meg rendkívüli közgyűlését.

Dolgos Ignác elnök a gyűlést megnyitván, Klein Adolf titkár mint előadó megköszönte a szakársak érdeklődését s felolvasta az Egyesület egy havi működésének eredményét; havi jelentésben számolt be a tagok létszámáról; az egyesületnek ezidőszent 60 rendes 30 pártoló s több tiszteletbeli tagja van.

Altalános meglepéssel vette tudomásul a közgyűlés az ügyvezetői iroda iránt hozott határozatot, mely kimondja, hogy a választmány az ügyvezetői iroda vezetésére pályázatot hirdet. A közgyűlés többi tárgyainak elintézése után Dolgos Ignác elnök köszönetet mondott a nagyváradai vendéglősöknek és kávéosknak, az egyesület pártolásáért. Ezzel véget ért a gyűlés.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Lili (F. Hegyi Aranka fellépésével.)

Vasárnap: d. u. Csepürágók, este: Ünnepi előadás. Ünnepi nyitány. Talpra Magyar. II. Rákóczy Ferencz fogsága.

Katalin. Nagyon vigyázni kell a vendégszereplések beosztásánál. Nem jó kettőt közvetlenül egymás után tenni. Nálunk egy színházbajáró közönség van s ha valaki ma fizet felemelt helyarat, holnap valószínűleg a félarat sem fizetné szívesen, nem hogy megismételné a felemelt helyarat.

Es mivel Márkus Emilia vendégszereplése kimerítette a közönség lelkesedését a felemelt helyarak iránt, **Hegyi Aranka**nak üres házzal kellett beérni. Kongott a ház az ürességtől. Alig telt meg a földszint első 5 sora, a páholyok legnagyobb része pedig üresen nézte az üres földszintet.

Nem oka ennek a közönség, nem is Hegyi Aranka, hanem egyedül a rossz beosztás.

Öszintén sajnáltuk ezt a tegnapi kellemtelen részvétlenséget. Katalin Hegyi Aranka egyik legjobb szerepe s ha szebb és jobb éneket is hallottunk már Hegyi Arankánál, ezt a a jó szerepét más körülmények közt többen megnézték volna. Az üres nézőtér érezette hatását a művésznek éneken is és az lett a vége, hogy a kik elmentek az előadásra, azok is némileg csalódva tértek haza.

Egyben nagy haladást jelentett a Népszínház érdemes művésznőjének fellépése: úgy látszik, a rendezésre vonatkozólag tett néhány igen helyes észrevételt, melyek következtében több jó újítással találkozunk.

A helyi szereplők közül ismét igen tetszettek Amon Margit, Kulinyi Mariska, Szathmáry, továbbá Bércziné és Désiné táncza.

— r.

Hegyi Aranka — Lili. A legtökéletesebb, az első *Lili* alakítását élvezni ma este nagyvárad színi közönsége. **Hegyi Aranka** játsza el ma minden szabrett legkedvesebb, elmaradhatlan szerepét, az *Ö* forsz szerepét, *Lilit*. Hegyi Aranka ez alakításával világhírűvé

tette a bájos Hervé darabot. A művésznőnek méltó partnere lesz *Pintér*, kinek *Plinchar*d-ja szintén elismert, kitűnő alakítás.

Márczius 15. a színházban. A színház vendége, **Hegyi Aranka** egy napra megszakitja vendégjátékát. Holnap, márczius 15-én ünnepel a színház is. Délután a nagyvárad publikum kedves vonzó darabját a *Csepürágók*-at játsszák, este pedig a zenekar ünnepi nyitánya után *Pintér Imre* szavalja el a *Talpra magyart*. Majd következik az előadás II. Rákóczy Ferencz fogsága. Az előadásban részt vesz az egész drámai személyzet, Kovács, Peterdy, Krasznai, Tóth, Bognár, Szathmáry, Somogyiné, E. Kovács Mariskó, H. Novák Irén, stb. Hegyi Aranka hétfőn folytatja és fejezi be vendégszereplését a *Czigánybáró*-ban.

F. Hegyi Aranka urnőnek, a budapesti Népszínház elsőrangú énekművésznőjének második vendégfellépésével.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 176.

Bérlet — sz.

Ma szombaton, 1903. márczius 14-én:

L I L I.

Vigjáték.

S Z E M É L Y E K:

Antonin Plinchar, tűzér	—	Pintér Imre
De la Grange Bateliert báró	—	Tóth Elek
Sainte Hypotése vicomte	—	Bécezi Gyula
Bompán professzor	—	Szathmáry Arpád
René	—	Deésy Alfréd
Bousincourt	—	Bognár J.
Bousincourtne	—	Benkő Jolán
Victorine, szobaleány	—	B. Horváth Irma
Antonie, dédunokájuk)	F. Hegyi A.
Amelie, leányuk)	

Mérsékeltlen felemelt helyárrakkal.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, márczius 15-én:

Délután 3 órakor félhelyárrakkal:

Csepürágók.

Operette.

Este 7^{1/2} órakor rendes helyárrakkal:

II. Rákóczy Ferencz

f o g s á g a.

Színmű.

TAVIRATOK.

A képviselőházból.

Budapest, márcz. 13. (Saj. tud. táv.) *Kovács* beszéde közben *Szederkényinek* többek között *zsebmetsző* jelzővel bókolt.

Szell Kálmán miniszterelnök ijedten kapja fel fejét e kijelentésre:

— Miről van szó?

Egy hang a 48-as pártból.

— Magaról.

Szell Kálmán: Kikérem magamnak. *Szederkényi* ezután kimagyarázta a félre értést.

Molnár apát visszavonul.

Budapest, márcz. 13. (Saj. tud. táv.) *Molnár János* apát plébánost, orsz. képviselőt megbízható értesülések szerint legközelebb esztergomi kanonokká nevezik ki. A kinevezést állítólag már a vasárnapi hivatalos lap közli. E hírrel kapcsolatban emlegetik, hogy *Molnár apát* egyszersmind teljesen visszavonul a politikai szerepléstől.

Német vélemény az obstrukcióról.

Berlin, márczius 13. (Saj. tud. táv.) A *Berliner Tagblatt* mai száma a magyar ellenzék obstrukciójáról írva, a helyzetet nagyon komolynak tartja, melyet még a kormányválság sem szelhet le. A javaslatokat senki sem viheti keresztül. *Apponyi Albert*, *Tisza István*, gr. *Andrássy Gyula*, *Csáky Albin* gróf nevei sem elég tekintélyek arra, hogy a javaslatoknak többséget teremtsenek. A helyzet oly válságos, hogy bécsi körökben komolyan foglalkoznak a hadsereg újjászervezésével, hogy a magyaroknak a haderő megcsonkítása nélkül nemzeti engedményeket tehessenek.

Fejedelmek Rómában.

Róma, márcz. 13. Az itteni lapok azt írják, hogy ez évben két hatalmas fejedelmi vendége lesz Rómának, Vilmos német császár és a czár. Az előbbi még tavasszal, az utóbbi pedig csak ősszel jön. Mind a kettő meglátogatja a pápát. (M. T. I.)

Sztrájk Francziaországban.

Havre, márcz. 13. A dokkmunkások elhatározták, hogy sztrájkba lépnek. Helyzetük javítását követelik. (M. T. I.)

Skupstina választások.

Belgrád, márcz. 13. Ma ül egybe a Vuics és Pasics volt miniszterelnökök vezetése alatt álló mérsékelt radikálisok értekezlete, hogy határozzon a párt állásfoglalásáról a küszöbön álló skupstina választások alkalmából. Az egész országból hívtak meg küldötteket. Az értekezlet elé határozati javaslatot terjesztenek, mely szerint a két frakció a választásoknál közös jelölt-listákat állítson fel és a kormányval szemben ellenzéki magatartást foglaljon el. (M. T. I.)

A spanyol király nem beteg.

Madrid, márcz. 13. A király megbetegedéséről szóló hírek alaptalanok. (M. T. I.)

Jó példa.

Brassó, márczius 13. (Saj. tud. táv.) A brassói rendőrkapitány *Leményi Jenő* ügyvédet az ismert nemzetiségi izgatót meg nem engedett zász czimer használatáért 8 napi fogházzal és 100 kor. pénzbüntetéssel sújtotta.

A kivándorlás ellen.

Páris, márcz. 13. A kormány a kivándorlás ellen, amely az utolsó időben nagyobb mérveket öltött, erősebb rendszabályokhoz

nyul. Egy rendeletet fognak kiadni, amely kiskornakat és a katonai szolgálatnak még eleget nem tett egyéneknek a kivándorlást megtiltja.

NYILTTÉR.

Mesés olcsó árak !!

A legolcsóbb bevásárlás
CZIPŐ, KALAP
és mindenmü
uri és női divatcikkekek
forrása van most! a volt Róth A. Gyula
ujjoman létesített

WEISZ HENRIK
cipő-, kalap- és uri divat áruházában,
NAGYVÁRAD,
Zöldfa utca 2. Amígóval
szemben.

Mesés olcsó árak !!

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irtá: Sienkiewicz Henrik.

217

— Gondoltam, hogy odament.
— Már most mi mit tegyünk? — kérdezte Wolodyjovski.
— Mit? — szölt Sagloba, a kezeit szétárva. — Ott már nekünk semmi keresni valónk nincs. Nagyon okos dolog, hogy a kereskedőkkel utazik, mert így mindenütt körülnézhet feltűnés nélkül. Minden kunyhóban, minden majorban vesznek valamit, hiszen a lakosságot teljesen kifosztották. Nekünk, Mihály, nehéz volna Jampolba jutni. Skrzetuski olyan fekete, mint egy örmény, könnyen tarthatják örménynek. Téged mindjárt felismernek a fakó bajuszodról. Parasztruhában se boldogulnánk... Isten segítse meg! Mi ott mitse használnánk neki, ezt be kell látnom, habár fáj, hogy a mi szegény kis hercegnőnknek a kiszabadítására mit se tehetünk.

Mégis nagy szolgálatot tettünk Skrzetuskinak, hogy megöltük Bohunt, mert ha élne az a gazember, nem állnék jól a János életéért.

Wolodyjovski nagyon elégedetlen volt. Már előre örült a kalandos utazásnak és most a sbrasi hosszú és unalmas időzés várt rá.

— Menjünk el talán Kamienicbe.

— Aztán mit csinálnánk ott és miből él-nénk? — felelt Sagloba. Az mindegy, hogy melyik falun gubbaszkodunk, mint a gomba, így is úgy is várunk kell, mert a Skrzetuski utja sok ideig eltart. Az ember addig marad fiatal, amíg foglalatostodik. — Sagloba itt a fejét bánatosan csüggesztette a mellére — és a tétlenségben megöregszik. Holnap misét fogok mondatni, hogy az Isten szerencsét adjon Skrzetuskinak. Bohunt megöltük — ez a földolog. Nyergeltesd le a lovainkat, Mihály — nekünk várakoznunk kell.

Másnap megkezdődött a várakozás hosszu egyhangú ideje, amelyet a borozgatás és koczkajáték sem élénkített. A napok végtelen lassúsággal multak. Közben kemény tél köszöntött

be. A hó, mint vastag takaró borította a földet, a vadak és a madarak az emberi hajlékokhoz közelebb húzódtak. Naphosszat egyebet se lehetett hallani, mint a madarak csiripelését és a varjak károgását. Deczember hava eltelt, majd január és február is, de Skrzetuskiról még mindig nem jött hír.

Wolodyjovski néha átlovagolt Tarnopolba kalandot keresni. Sagloba szinte buskomorságba esett és jajgatott, hogy meg fog véntülni.

XVI.

A köztársaság kiküldöttjei, akiket a Chmielnickijjal való tárgyalások vitelével bíztak meg, végre is fárasztó utazás után eljutottak Nowosiolba és ott maradtak várva a Csehrynben időző hetman választát. Szomoruan és aggodalmasan várakoztak, mert az utazás közben folyton a halál fenyegette őket és minden lépésük-nél akadályokra bukkantak. Éjjel-nappal nagy csöcselék rajzott körülöttük, az örökös háboruban és mészárlásban már egészen elvadultan és orditozva követelték a küldöttek halálát. Időről-időre olyan csapatokra is akadtak, amelyek vezető nélkül kóboroltak, semmi fogalmuk sem volt a népjogról és zsákmányra meg vérre szomjaztak. A küldöttek kíséretében csak mintegy száz lovas volt, akiket Blysovski vezetett. Chmielnickij minden eshetőségre számítva négyszáz lovas küldött ugyan Doniec vezetése alatt, de ennek a kíséretnek nem lehetett hasznát venni, mert a csöcselék óránként szaporodott és egyre fenyegetőbb lett a kedve. Aki csak egy percze is távozott a többiek mellől, nyomtalanul eltűnt. Olyanok voltak, mint a vándorok, akiket éhes farkasok csordája követ.

Igy multak napok és hetek és már azt hitték, hogy tűtt az utolsó órájuk. A dragonyosok és Doniec emberei már este óta valóságos csatát vívtak a küldöttek életéért, akik a haladók imáit rebegve, lelküket az Istennek ajánlották. Lentowski, a karmelita páter egyenként feladta nekik az utolsó kenetet, közben minden ajtónyílásnál orditozás, puskaropogás, pokoli nevetés hangzott be. Igy kiáltoztak: Halál és pusztulás! és azt követelték, hogy Kisiel vajdát, akit mindannyian gyűlöltek, adják ki.

Borzalmas, hosszu téli éjszaka volt ez. Kisiel vajda a fejét a karjára támasztotta, tanács-talanul ült a székén. Nem félt a haláltól, mert amióta Huseczet elhagyta, annyira kimerült és fáradt volt, hogy szívesen vetette volna magát a halál karjaiba. Csak a lelkét fogta el különös kétségbeesés. O volt az, aki orosz létére testtel-lelkel fáradozott a béke megszerzésén abban a borzasztó háboruban, ő volt az, aki mindenütt a tanácsban éppen úgy, mint az országgyűlésen a legjobban követelte az egyezségi tárgyalások megkezdését; ő támogatta a legerélyesebben a kanczellár és a primás békepolitikáját, ő átkozta legjobban Jeremiás herceget, a kozákok és a köztársaság iránti legőszintébb jóindulattal és rajongó lelkének azon hitével, hogy az egyezség és engedmények minden zavart el fognak simítani, mindenkit megnyugtatrak és behegesztik a vérző sebeket.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az üszög elleni védekezés legjobb módja. A tavaszi munkálatok kezdetén nem lesz érdektelen, egy oly gazdasági vonatkozású tárgy ismertetését hoznunk, mely egy jelen-tékeny károkat okozó növényi betegség elleni védekezésre irányul.

Közüldomásu, hogy a gabonaféléket minden esztendőben ellepi az üszög ott, hol a vetőmag tisztaságával nem sokat törődnek, ennek káros következménye azután abban nyilvánul, hogy a termés eredmények a felére redukálódnak.

A baj megakadályozására legjobb a következő eljárást követni:

Vesszünk egy fakádat s azt megtöltjük 2 hektoliter vízzel. E vízből kiveszünk egy cserépfazékkal 5 litert s azt felmelegítjük. Ha felmelegedett, beleteszünk 2 kg. rézgáliczot s egy fadarabbal addig kavargatjuk, míg elolvad. Elolvadás után beleöntjük a kád vizébe s jól

megkavargatjuk. Ezután vesszünk két főzesszö-ből font kosarat s kibéleljük vékony zsákvá-szonnal. Az egyik kosárba töltünk a vető-magból 10—15 liternyit s a kosarat fölönél fogva a kádba merítjük s egy munkással a kosárban levő magot addig kavargatjuk, míg az oldat felszínére üszögös magvak, összetöpp-röpött szemek, polyva, szemét, stb. már nem jönnek. A mi a víz színére került, kis kézi szitával lemerjük és külön rakjuk.

Azután a kosarat a munkás egy kicsit megemeli, hogy a széle 1—2 ujjnyira az ol-datból kűnn legyen, a másik pedig a magot kézzel jól összedörzsölgeti és mossa. Mikor már jól megmosogatta, a kosarat egészen kiemelve, ferdén a kád szélére tartja, míg a páczoló lé a magról lecsorog. Ha ez megtörtént, a kád mellé tett két fadarabra helyezi.

Ezután a másik kosarat vesszük elő és abba teszünk 10—15 liter magot, s míg ezt mosogatjuk, addig az első kosárban levő mag közül a páczoló lé már egészen lecsorgott. A páczolóléből megszabadult magot egy szellős helyen kiterített ponyvára vékony rétegben ki-öntvén, az ott 2—3 óra lefolyása alatt teljesen megszikkad és elvethető.

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 13.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, márcz. 13.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.98

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. márcz. 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121.10
Magyar koronajárdék	98.25
Magyar vasuti köl sön aranyban 4,1/2%	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	199.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	159.75
Osztrák járadék papirban	100.85
Osztrák járadék papirban	100.85
Osztrák járadék aranyban	121.—
Osztrák korona járadék	101.—
Osztrák államsorsjegyek	154.—
Osztrák magyar bank részvény	15.85
Magyar hitelbankrészvény	744.—
Osztrák hitelintézet részvény	693.25
Párisi vista	95.55
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.10
Németbirodalmi márka	117.15
Londoni vista	240.83
20 márkás arany	28.48

Marha ártáblázat 1902. márcz. 10-ről.

1 pár I-ső rendű jármos ökör 620—720 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 500—600 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 230—480 k.
1 drb fejős tehén 100—230 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 150—280 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180 k. 1 drb vörös borju 26—50 k. 1 drb fél éves borju 38—62 k. 1 drb egy éves borju 40—72 k. 1 drb két éves borju 70—160 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 108—112 k. 1 pár fél éves sertés 36—42 k. 1 pár egy éves sertés 48—78 k. 1 pár két éves sertés 86—140 k. 1 drb igás ló 140—230 k. 1 pár ökör-bőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—30 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Forgalmi kimutatás 1903. márcz. hó

10-ről. Tiszta buza körülbelül	320 hltr.
Két-szeres buza	70 hltr.
Rozs	140 hltr.
Arpa	60 hltr.
Zab	120 hltr.
Tengeri	280 hltr.
Burgonya	90 hltr.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A Nagyváradi takarékpénztár, Bihar megyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Bihar megyei takarékpénztár és Gazdasági és iparbank bejegyzett nagyváradi czégek czennel közhírré teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 % -ot. 3. A zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek de betéti idejűk a zárlat által megszakítottak olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó el nem telt:

a zárlat előtti időre 3 % -ot
a zárlat utáni időre 3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és ezen ber hó 31-én eszközöltetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % -os jövedelmi adót a belevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik.

Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-ső napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14-én.

Nagyváradi takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.
Bihar megyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és iparbank r. t.

158.

Hirdetések felvételnek
a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.
Bővebbet a házmesternél. 150.

BECZKAY LAJOS

női és férfi divatüzlete,
NAGYVÁRADON, SZENT LÁSZLÓ-TÉR.
„A menyasszonyhoz“.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát a legújabb

női ruhaszövetekből, jól mosó francia batisztokból,
zefirekből és szintartó voalokból.

Ujdonságok! Női blousokból és Ujdonságok!
napernyőkből.

Férfi és női fehérneműekből állandó nagy választék.
Kitünő minőségű vásznak, schiffonok, függönyök, ágym
garniturák, paplanok és szőnyegek stb.

— Szolid kiszolgálás, rendkívüli olcsó árak mellett.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
bált meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.